

Construccions relacionades amb l'aigua

col·labora
x paisatge

construccions de
pedra seca

Dades de l'autor/a

Autor/a de la fitxa: .....

Data de la visita: .....

Correu electrònic: .....

Telèfon: .....

Construcció

Localització

Coordenada X o longitud: ..... Coordenada Y o latitud: .....

Sistema de coordenades utilitzat: ETRS89-UTM WGS84 X-Y WGS84 lon-lat Altres: .....

Altitud: .....

Indica-la en metres.

Tipologies

Aljub o cossiol

Dipòsit ample i de poca profunditat tallat a la roca, o que aprofita els clots naturals de roca, que serveix per arreplegar l'aigua de la pluja que corre pels rierols dels camins o rocallsos propers, cobert amb una construcció de pedra seca, per protegir l'aigua dels raigs del sol i impedir l'accés fàcil dels animals.

Bassa

Receptacle o forat a cel obert folrat de pedra seca que té l'objectiu de recollir i emmagatzemar l'aigua de la pluja per regar o per a l'abeuratge dels ramats. S'acostuma a fer en terrenys argilosos per tenir millor impermeabilitat i el fons està empedrat amb lloses planes ben ajustades. Generalment disposa d'una escala interior per a la neteja dels pòsits i el fang acumulats.

Cisterna

Petit dipòsit subterrani que recull i conserva potable l'aigua de la pluja d'una teulada o rocallsos propers, cobert amb una espècie de barraqueta de pedra seca, per mantenir l'aigua fresca i protegida dels animals i dels raigs del sol. Acostuma a tenir una obertura, generalment tancada amb una porta, que permet l'extracció d'aigua amb una galleda.

Pou

Cavitat vertical i profunda excavada cap al subsòl, generalment circular, amb el perímetre interior revestit de pedra seca, fins a trobar una capa aquífera (aigua naixent).

Altres

Tipus de construcció

Aèria

Construcció edificada parcialment sobre la superfície del terreny.

Subterrània

Construcció edificada totalment per sota de la superfície del terreny.

Encastada

Construcció formada per l'aprofitament d'una cova o un forat en una roca.

Altres

Forma de la planta

Circular

El·líptica

Ferradura

Irregular

Quadrada

Rectangular

Trapezoïdal

Tipus de coberta

- Falsa cúpula
Coberta d'anelles successives de pedres que sobresurten vers les pedres de l'anella inferior, de manera que el radi va decreixent i pren una forma troncocònica fins quasi cloure la cúpula. La cúpula es clou, a la part superior, amb una pedra -clau de volta- o una llosa plana.
- Bigues de fusta i lloses
Coberta formada per bigues de fusta, en posició inclinada, amb lloses de pedra planes recolzades sobre els murs laterals de la construcció i per sobre amb un cobriment de terra o altres elements vegetals.
- Sense cobrir
Sense coberta.
- Lloses
Coberta formada posant successivament grans pedres rectangulars planes recolzades sobre els murs laterals de la construcció, en posició inclinada, que conflueixen en el centre formant una volta triangular, o bé en posició plana, suficientment llargues per arribar d'un mur lateral de la construcció a l'altre.
- Volta de canó o arcades successives
Coberta utilitzada en construccions de forma rectangular, muntada amb arcades de mig punt, fetes amb pedres posades de cantell -rastell- a tocar l'una de l'altra. Les arcades es munten de forma successiva fins a cobrir tot l'habitacle.

Orientació de l'obertura d'accés

Estat de conservació

- Perfecte estat Enderroc petit Enderroc important

Restaurada:

- Sí No

Tipus d'obertura

- Arc d'angle
Format per dues pedres recolzades sobre cadascun dels murs laterals en posició inclinada cap al centre, que s'ajunten per les puntes al mig de l'arc formant un triangle.
- Arc pla
Construït amb pedres posades al rastell, degudament falcades, amb una lleugera forma d'arc aplanat. També pot ser una pedra en forma arrodonida.
- Llinda plana
Formada per una pedra plana recolzada sobre els murs laterals. També poden estar formades per dues o tres lloses i les parets laterals poden ser rectes o inclinades.
- Arc de mig punt
Arc format per pedres dovelles posades en arc rodó, que es recolza sobre els murs laterals. L'arc pot prendre formes arrodonides diverses i els murs laterals també.
- Arc primitiu (o d'ametlla)
Format per les mateixes parets que, a partir de la meitat de l'alçada, es van tancant fins a ajuntar-se a la part superior central. Recorda l'arquitectura gòtica. Els murs laterals, en ocasions, prenen formes diverses.
- Sense obertura
Construcció sense accés lateral.

Descripció

Pots afegir informació relacionada amb les característiques específiques de la construcció i la seva funció: mides, tipus de pedra, altres materials utilitzats, elements complementaris, presència de vegetació invasiva, etc.

Fotografies

Documenta amb un màxim de quatre fotografies aquesta construcció.

Comentaris

Pots afegir informació complementària sobre: les característiques de l'entorn, si es pot accedir al seu interior de manera segura, la data exacta o aproximada de la construcció, el nom de la propietat o altres topònims associats, l'evolució o dinàmiques que l'afecten, referències documentals, bibliografia o altres fonts consultades, etc.

Croquis

Per complementar la fitxa, també pots fer un croquis de la construcció de pedra seca en un full en blanc o a la part del darrere d'aquest mateix full.